

CVCA FERA

El Teatre Nacional

—Senyors, la farsa continua darrera el telò. Vostés s'haurán de contentar amb el que jo els hi expliqui.

LA MÀQUINA D'ESCRIURE **FOX**

REUNEIX TOTES
LES PERFECCIONS

Dipòsit central i tallers: Vergara, 1, principal.—Barcelona
Concessionari exclusiu. **VENANCI GUILLAMET**
Importació i stock de totes les altres marques de màquines d'escriure

LA RIALA D'ALTRI

—Malgrat haver donat permís per a augmentar les racions, jo m'acontento amb dos únics plats; com sempre.

(Del *Pèle Mêle*)

Un bon truc.

- Aneua collir els bolets vos mateix?
- Sí, des de que la vida es cara.
- I això vos reporta una gran economia?
- Una economia enorme: desde que'ls meus amics saben que jo mateix cullo els bolets, tots refusen dinar amb nosaltres.

Llògica

Després d'una conferència sobre els orígens de la revolució russa, el mestre d'una escola rural pregunta:

- Com s'anomenava el quefe del antic règim rus?
- El Tsar, crida tota la classe.
- I com s'anomenava a la dona del Tsar?
- La Tsarina, respongueren de diferents indrets.
- I els fillis del Tsar?
- Allavors hi hagué un llarc silenci. Finalment un menut des del fons de la classe, crida:
- Tsardines, Senyor!

(Del *Pèle Mêle*)

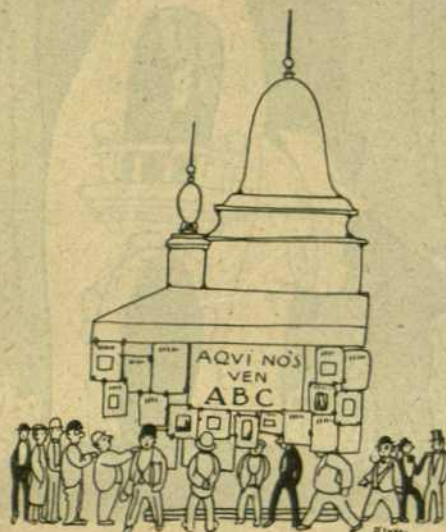
CVCA FERA

PREU (i és regalat)

Any, Ptes. 6—Semestre, Ptes. 3'50—Trimestre, Ptes. 2

N.º solt: **10 cts.** □ Escudellers, 10 bis

LLAMBREGADA

La censura intermitent

Estem en un compàs d'espera. La murga nacional reprèn el bleix a l'ampar de la censura. Això vol dir que les coses no van pas com fóra de desitjar per als murguistes. Hem tornat als bons temps en què no passava res, que és el pitjor que pot arribar a succeir en un país com el nostre.

El govern no s'adona que precisament tothom n'està tip i cuit de que no passi res; i precisament perquè passi alguna cosa ha vingut l'acció decidida dels parlamentaris.

De manera que no cal que s'entusiasmi massa amb la seva fórmula consoladora de la tranquil·litat per la tranquil·litat.

El fet és que tenim altre cop la censura entre cap i coll. El govern no governaria sense la censura. Ell prou diu que l'ha restablerta a fi i efecte de que no circulin mentides. Això aviat és dit, ara manca que sigui cregut. Si diguéssim que desitja la exclusiva en el mentir tal volta no mentiria. La passatgera clariana de censura que hem fruit ha descobert moltes veritats. Masses; ja es feien intol·lerables.

Era necessari fer passar altra volta l'història pel filtre

del ministeri de la Governació. I En Sánchez Guerra fa com l'apotecari d'Olot, tant per tant es pren les medicines, és a dir: es menja l'història. I ja veurem com ni a Horta sabrà el que succeeix a Barcelona, ni a Barcelona el que succeeix a Horta. *Se vive!*... un fàstic!

Els que curen pel sistema helioteràpic tenen un poderós contradictor en la *tenebroterapia* governamental. Ah, senyors! des de fa quatre dies ja han deixat d'existir per segona vegada una porció de coses i una porció de problemes.

Allò del dia 19 torna a ser una farsa; farsa la qüestió militar, farsa la qüestió societaria, farsa els missatges d'adhesió dels ajuntaments i diputacions, farsa les notes internacionals, farsa l'intent de vaga políciaca, farsa les pretensions i el desvetllament autònom de tota la Iberia, i farsa en fi la mateixa farsa dels farsants. És possible que d'aquí unes setmanes, mercès al llapis roig ja no hi hagi al món assembleïstes, ni nacionalistes, ni juntes de defensa, ni militars, ni policies, ni carters, ni carrilaires, ni metalúrgics, ni submarins. I vosaltres espereu endava des el dia 19 del mes corrent i tampoc vindrà, i cercareu una ciutat que es deia Oviedo en el mapa d'Espanya i haurà desaparegut.

Aquella raó filosòfica de no sé qui (tampoc ho saben els censors) que diu: *penso, doncs existeix*, s'haurà envirant convertint-se en *penso, doncs no existeix*; o bé: *estic discontent, doncs estic suprimint*.

Entre tant el subtil Azorín troba que els periodistes amb la censura hauràn d'expressar-se d'una faïç menys grollera.

Afinaràn l'estil i apendran a dir les coses sense dir-les, amb una submalícia d'expressió fins ara no intentada. Així amb un broc a la boca l'home pot arribar a parlar amb cert enfarfec estètic escaient i divertit.

De manera que nosaltres estem d'enhorabona. Caldria pregar, no obstant, que la censura sigui, al menys, seguida.

Ara et prenc i ara et deixo, equival a sotraquejar-nos endebades. Si voleu fer tornar boig a un goç, i dispenseu el símil, no cal sino posar-li i treure-li el morralló cada dos per tres. Deu-nos, Sr. Sánchez Guerra, la censura seguida i llarga, si tant ho necessiteu, que un cop acostumats ja no en ferem cabal. Ça com llà mai havíem dit el que ens donava la gana amb tanta sencillesa, com aquells dies de catacomba periodística quan la persecució al pensament era més forta i decidida.

Feu, Senyors ministres, que al menys no ens poguem refiar de cap benevolença. Tot abans que patir un paludisme de tirania que es faci crònic i ens infarti la melsa. Més val heure-se-les amb un Calígula que amb un panell.

La carcassa governamental

Prescindim de si els amos de la situació saben o deien de saber per quines mars naveguen.

Del que ningú pot dubtar és que la nau que els aguanta és una mala carcassa, vella, podrida i desconjuntada. Tapen, mal tapada, una via d'aigua i s'en obren dues; aferren un cap i se'ls en esmunyen quatre; adoben una vela i se'ls en esquinquen sis. Si un sant compassiu no els ajuda, i els sants no solen ajudar als diables, els queda poc temps de navegar.

I és que la nau ha fet a tots. Ha passat aquell temps que la gent se'n anava a *Puerto Rico en un cascarón de nuez*. I és que ara ja no hi ha aigües manses i la vella americana de la cansó s'és convertit en tango, en un tango que fa de mal ballar.

Cada fulla nova del calendari anuncia una tempesta pel dia següent, i el cronòmetre d'abordo s'és parat a tres quarts de quinze. I quasi resulta divertit veure les magarrufes d'aqueixos tripulants sense rumbo sonant el corn d'auxili, solcant les tenebres de la situació, empesos per vents de gup víctimes d'un mal averany com el que empenyia al barco fantasma llegendari, per les aigües paoroses de l'infinit....

Expectació

Quan aqueix número de CUCA FERA sigui al carrer, el govern haurà passat una altre febrada. Mentre escriu això la gent se pregunta una infinitat de coses. Es trobarà un similar d'en Matos, d'un Bravo Portillo, d'un tinent coronel Riquelme, una altra oficina semblant a la de la Exposició d'Indústries Elèctriques? Haurà esdevingut una jornada cívica i al·liconadora com la que enorgollí a Barcelona? Tindrem una segona data memorable en el calendari nacionalista? Es tornarà a parlar del separatisme? S'intentarà una segona lleva de revolucionaris de manganilla, una claque del desordre?

Oh, muixoni, muixoni, que l'agafarem viu!

M. F. DE LA VIROLLA.

Els tarongers creixeràn

A la memoria del President

El palau de la Generalitat era tot un formigueig de multitud emocionada. De la capella de Sant Jordi treien a pes de braços el cadàver del President. No era el cadàver d'En Prat de la Ribera; no era el del senyor Prat, com li deïem els seus deixebles de *La Veu*; no era el de don Enric, com l'anomenava el bo d'En Dionís Puig, tan naturalment donat al tuteig. Era per antonomasia el cadàver del President de la nova República Catalana.

La comitiva devallà per la escala gòtica del pati gòtic. Tots els estaments hi eren en extraordinari nombre i bella qualitat. Nosaltres, del pati dels tarongers estant, entreveïem les figures dels homes que, a l'entorn del Presi-

RELLEIX D'UNS JOCS FLORALS

—El poeta— Mon dols torment, signe dels meus ensomnis!

—La ex-regina— Prou Trifó de ma vida; parlem ara, del teu ascens.

dent, l'ajudaven cada ú en la mida de les seves forces, a refer la gran Catalunya... Era En Cambó, que n'ha imposat el pensament arreu de l'Ibèria i més enllà de l'Ibèria; era En Puig i Cadafalch, l'apòstol de la nostra cultura, que és, en definitiva, la cultura universal; eren els parlamentaris, gloriosos del triomf assolit amb l'Assemblea; eren els concellers de la Mancomunitat; eren els membres de l'Institut; eren els del Consell de Pedagogia; eren els professors de l'Universitat Industrial...

Passaven els homes i, representades per ells, les institucions; passava, darrera el cadàver del President, la seva obra en marxa cap a l'esdevenidor; passava tot un poble que ja no pot ésser aturat en el camí de las definitives victories.

A través de les espurnes que ens entelaren el ulls, donàrem, abans de perdre'ns en la riuada del seguici, una mirada als tarongers del pati—uns tarongers encara dimi-nuts, escassos de brancam però ja ufanosos. Després, a l'embocar la escala gòtica del pati gòtic, giràrem en oració la vista al cel. Per d'amunt dels calats de la florida arquitectura, es retallava del blau satinat un bastida.

Tota l'obra del President era anclosa, entorn del seu cadàver, dintre el Palau de la Generalitat.

La vida escampada generosament pel Mestre floria arreu.

El tarongers creixeràn.

J. MORATÓ I GRAU.

CANÇÓ NOVA

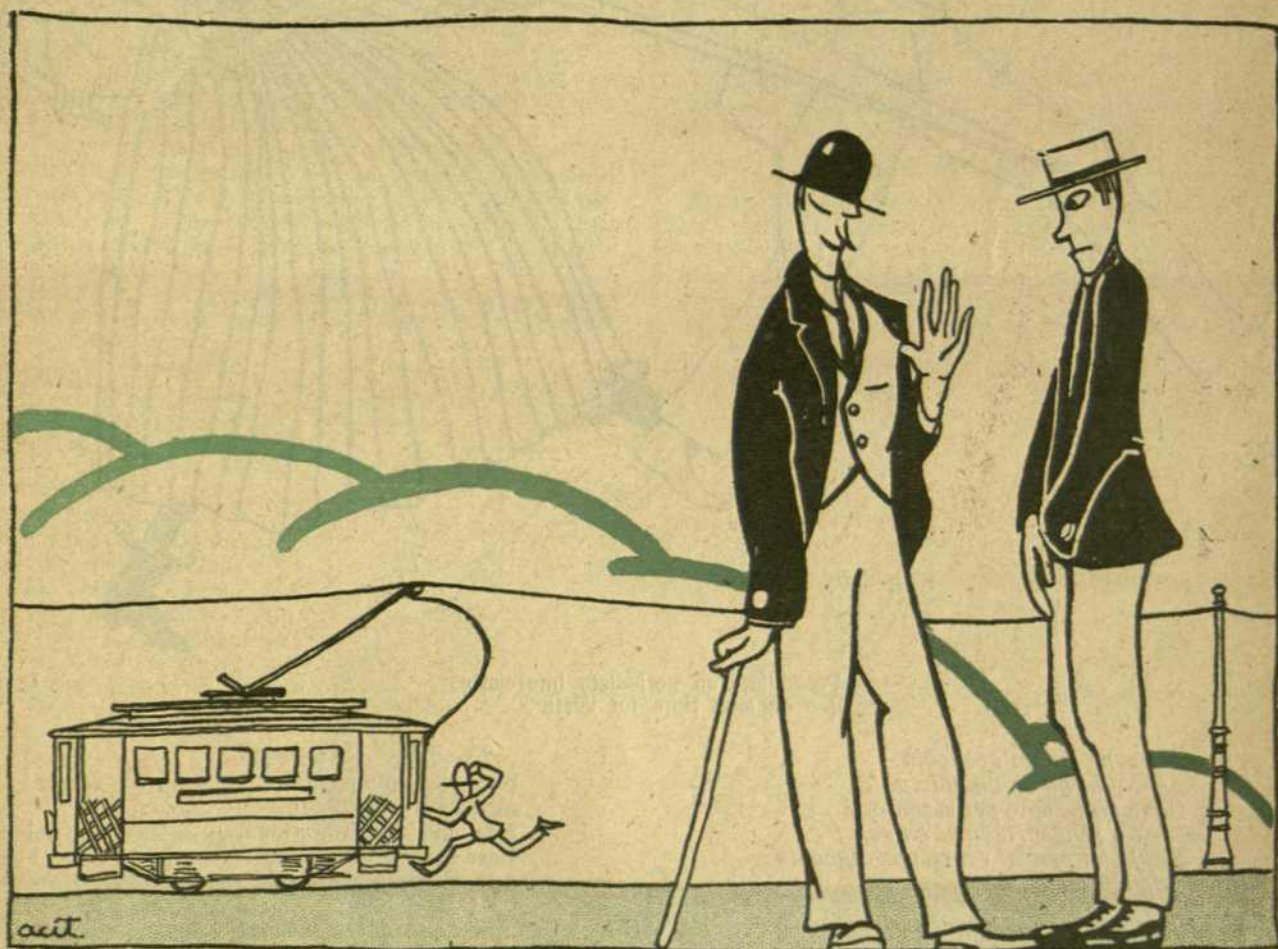
o sigui de la desesperança

*Sánchez Guerra busca un home:
qui serà, qui no serà!
La llanterna de Diògenes
espurneja dies ha,
que fa casi un mes que el busca,
i ja dubta de trobà'l.*

*No és que el vulgui extraordinari,
gras, ni prim, ni alt ni baix,
ni que tingui o no carrera,
ni que sigui o no elegant,
mentres eregui i tingui dura
la mandíbula de baix.*

*Hi ha vacant una cadira,
hi ha una trona per llogar,
una banda, un bastó amb borles,
i un poquet d'autoritat.
Sánchez Guerra busca un home;
creus i honors no faltaràn.*

*Sánchez Guerra troba un home
a la porta d'un hostal:
—Teniu feina?—Estic en vaga!
—Voleu, doncs, un bon jornal?
—On anem?—A la Alcaldia.
—No senyor: no em convé pas.*

—Veuràs, jo trobo, que fins a cert punt deu existir la censura.
—Realment; els que no teniu res a dir sempre sou censurats.

Pesadilla d'un periodista informatiu
que ha suat tinta tot l'estiu.

Senyor Dato l'aconçola.

*—No hi ha cap municipal
que sigui apte pel ascenso...?*

—No senyor, no n'hi ha cap.!

*—Ja ha pensat veure una agència
de col·locacions?...—Igual.*

*Sánchez Guerra té una idea,
(si are no el troba, ni mai...!)
Un anunci a La Vanguardia
que és adicte, i no fa mal.*

*—Escrigui: «Se necesita
para una gran capital,
alcalde de real orden.
Buen sueldo, i seguridad.
Para informes dirigirse
a D. E. Dato.» Ja està!*

*Sánchez Guerra busca un home...
Qui serà, qui no serà...!*

NARCÍS.

Horòscop regositjant

Proemi

ATICINIS? auguris? adivinacions? pronòstics? presagis? sortilegis? horòscops? averanys? I ara! Més que tot això!

Ja poden, ja, somriure lleugerament de la madama francesa que va monopolitzar als comensaments de la guerra europea la cartomància, nigromància i camelància per tot arreu del món, des de Washington-Assoll fins a Klaweguereshausen.

Nosaltres tenim a ca la CUCA FERA quelcom millor, més espatarrant. Què, diràn vostès? Un bruixot? un follet? una sílfida?

Cracc... petecc... rracc rrrapatrac!

Heu sentit el regull sorollós de la tramoia al caure? Ja és fora! Mirin-lo, vostès! Tenim des de fa una setmana un conserge excarrabiner, que ha sigut per a nosaltres una troballa màgica i abraçadabrant.

L'altre nit (penseu que era de dissabte per més senyes), al punt de les dotze, que és l'hora dels aquellarres, exorcismes i curses fantàstiques per tàpies i teulats, va i fa un crit, posa els ulls en blanc, com si li haguessin dat dos clatellades i anés a morir-se conillerament, i tot seguit se disparà a parlar sense interrupció, com qui ha pagat una conferència telegràfica de dos minuts, o com qui enrahona en pel·lícula de marca americana.

Pot ser vosaltres no heu tingut mai un filtre malèfic, ni cap amulet màgic? Pot ser no heu estat presents a cap conciliàbul diabòlic? Doncs mai de la vida podreu imaginar-vos ço que va succeir de mímica i espasmòdic. Dels llavis del excarrabiner brollava l'oracle com de la boca de la pitonisa dèlfica.

Nosaltres, revinguts de l'astorament, vàrem pensar tot seguit en beneficiar aquella mina vaticínica, i contractàrem el conserge, decidits a monopolitzar-lo amb exclusiva registrada. Ço no ho tindrà ningú més que la CUCA FERA! Per de prompte l'hem compromès per a que ens faci pressagis de cada un dels dies del mes vinent. Cada setmana darem els de la futura setmana del mes pròxim, fins que se li retiri la gràcia a l'endevenaire.

Seràn millors que els de la individuà Thebes i altres tals; car elles correnfen de pur horror tràgic, i els del nostre excarrabiner seràn hilarants, beatífics, enrosats. Si no vos fan plorar de tant riure, tampoc vos obligaràn a sanglotar d'angoixa. Ah! per a que ho sapigueu: el nostre conser-

ge es diu com la campana grossa de la Seu... Què n'ets de gran, com ella, Tomaset!

Presagis per al mes vinent

Tal dia com avui sortirà la CUCA FERA amb un tiratge de vintiset mil exemplars, el mateix número que el diari madrileny dels ases tenia de renda a Catalunya quan encara hi havien catalans tan rucs que el compraven. Gràcies a Déu tots han passat ja del *a, be, ce*.

El mateix dia un senyor que li deien Torcuato (encara que sembli mentida, no era recaudador de contribucions), baratarà el nom per un altre que li posarà la bella Pellin-got, coblejadora de l'*Apolo* de Madrid. Hom diu que en endavant se anomenarà Narcís.

Boira persistent a la capital de l'Os i de l'Arbós. Cauràn gotes a tota la península.

Dia 17 de setembre

En Dato es comprarà una perruca de dona i fugirà de Espanya disfregat de mainadera. L'agafaràn abans de que arribi a cap frontera i el portaran al palau de Bonavista (Déu li conservi).

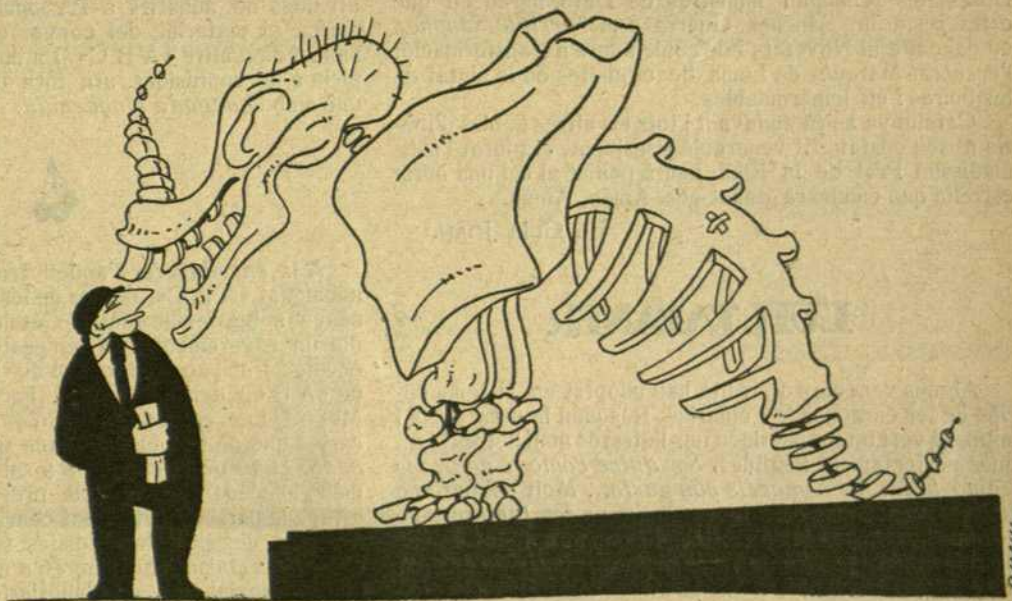
El mateix dia Sagnier, *diputado* neula i poca solta, li telegrafiarà la seva felicitació més coral pel grandios èxit. En canvi el nostre estimat i camperol autor de «Proses Barbres» es treurà els rinxolets per a demostrar la seva antipatia al envaselinat microbi idoni.

Els gegants de Saragossa ballaràn sardanes, i Royo Villanueva cantarà els *Segadors*... Bon cop de falç!

Dia 18 de setembre

El conegut dançaire i prestidigitador Sánchez Guerra, que un mes abans fins era ministre i tot, *debutarà* en *Novetats* contractat ventatjosament per la Companyia Internacional de Varietés. Ballarà la *Santa Espina* de Morera. No té ell mala espina!

El Gabinet últim cridarà a la cartera de Foment al

Aixó es l'ossada d'una bestia o d'una fàbrica de botóns?

nostre distingit amic el *Noi de Tona*; però ell no hi anirà pas.

Tempesta forta per les regions del Nord i del Sur.

Dia 19 de setembre

El conceller Casanova deixarà el monument i anirà cap a Valladolid o cap a una altra banda, boi acompanyant a l'egregi compatriota N'Abadal.

Hi lluirà el sol per tot arreu d'Ibèria, a Calatorao i a Guadalajara, a Mataporquera i a Aranjuez. Per tota la plana de Castella correrà la marinada de Llevant. Mai havien tingut els pobles vells tan bonic ventjol. Beneïda Catalunya!

Dia 20 de setembre

El últim diputat idoni emigrarà al Sahara. Els liberals viuràn en coves, i mai més sortiran de dia al carrer. García Prieto es dedicarà a vendre matons de Pedralves o xurros al Paralelo. Villanueva es retirarà a l'ostracisme, a una fàbrica de conserves de pebrots i tomàquets que té a Logroño. Maura presentarà com una *troupe* de goços ensenyats tots els traïdors que el van vendre per dos rals de encasellament al Sánchez Guerra. Tots els que són governadors el dia d'avui ja hauràn vist aleshores *aurores boreals*. Els arcaïcs de R. O. (vol dir Rucs o... altra cosa pitjor) hauràn begut oli. A Tarragona farà bon temps.

Dia 21 de setembre

En tots els kiosks de les Rambles penjaràn cartells que diràn: «Aquí no es ven el periòdic infecte de Madrid *A B C*, ni cap dels que traïren a Catalunya en els moments més greus.» El diplomàtic, numismàtic i oto-ringo-laringo-làngo-lògic Marquès de Lema serà anomenat botones de l'embaixada d'Espanya a Londres i cirabotes major del rei anglès, perquè aleshores ja no li deixaràn fer el joc de pintar el moviment catalanista com germanòfil, sense perjudici de que després digui el contrari als alemanys. Doncs, els principals ministres de Dato, mireu en què estat restaràn! Sánchez Guerra o el *Terrible Sánchez* de dançaire al Novetats i de cobejadora a transformació; l'ensucrat Marquès de Lema de cirabotes en la ciutat de les boires i els impermeables.

Catalunya anirà endavant i tots els altres pobles d'Ibèria al seu costat. El venerable President, el plorat i estimadíssim Prat de la Riba, haurà penjat al cel una àuria estrella que caminarà guiant-nos. Amén, Amén.

EL GUÍA JOAN.

L'UIL TAFANER

Alguns venedors de fruita han adoptat un sistema curiós de fer enraonar les cindries. Rasquen la escarrotxa i sobre el vert intens escriuen uns lletreros amb lletres blanques perfectament llegibles. *Soy dulce como la miel. Me llamo Julia. Me comeréis con gusto...* Molt bé, però no tots els venedors de fruita es limiten a fer literatura de comers, ignoscenta i neutral. N'hi ha que en comptes de fer dir a la cindria *me llamo Julia* hi posen *me llamo Dato* o *me llamo Guerra*. També escriuen sobre les cindries apotegmes i frases un poc subversives i fins visques i moris significatius. De manera que una gran parada de

cindries ve a ésser com una plana política d'un gran diari revolucionari.

Ara bé, o la censura s'és feta per tothom o no s'és feta per ningú. No és just, ni lògic, ni equitatiu que mentres nosaltres estem baix un rigor formidable, les cindries *parlantes* diguin amb tota llibertat el que els dongui la gana.

Sr. Matos, obligui quan menys a que les cindries passin també per las mans del censor i desfilin pel Govern civil com galeres impreses, per si hi ha alguna cosa que *tatrar*. Això és de justícia. Fer altrament seria demostrar una exasperant preferència que, dit siga de pas, podria ésser interpretada com un signe de conformitat amb les cindries, donant lloc a imaginar qui sab quines relacions de parentiu, tal volta irreals, que no afavoririen pas al govern ni als seus subalterns.

Hem vist en un setmanari de Molins de Rei (edició de Barcelona) una queixa justíssima. Diu que els que fan cotidianament el trajecte de Barcelona a la esmentada vila, així que el tren s'escapa dels suterranis del carrer d'Aragó, travessant els suburbis de la culta i morigerada Barcelona, comencen a tremolar com si es trobessin enfilats per les ametralladores en un camp de batalla. Diu que unes colles de xicots els esperen llençant sobre els vagons una pedregada descomunal, i diu que dona bò de sentir petar aquells projectils en les fustes dels vagons i en els vidres de les portalletes, que s'esbocinen. Després, naturalment, excita el cel de nostres autoritats.

En realitat, si això és cert, val la pena de posar-hi atuador. De totes maneres, en els moments actuals, en les trifulques polítiques que estem travessant, no cal fer gaire cas de pedregades. Els xicots dels nostres afores deuen pensar que en el tren viatjen senadors i diputats o arcaïcs no adherits a l'Assamblea. I el M. Z. A. que marxa el material del convoi els déu semblar l'anunci molest d'un altre «*A B C*». La imaginació infantil és propícia a les confusions, ara fóra del cas explicar-los-hi el què amb la *deguda eloqüència*.

A la *enredació* d'aquell troç de cònim madrileny anomenat «*A B C*», on des de les primeres lletres ja s'ensenya a blasfemar contra Catalunya, s'hi produí l'altre dia un esverament tant tempestuós, que fins el caixistes encolomaren la capçalera del diariot al revés i en comptes de «*A B C*» deia «*C B A*», hortalica molt coneguda a Mataró. Les causes del *disloque* foren una professó de cartes que de tots els fondistes d'Espanya rebé D. Torcuato Luna de Teca fent li a saber que no els enviés pas més l'abecedari; car la sola presència d'aquest els foragitava la parroquia, talment com si fos un esperit maligne. Aquesta decisió dels fondistes té el seu fonament. Els viatjants catalans escrigueren a moltes fondes de Espanya prevenint que no s'allotjarien en cap, on s'hi vegés l'ombra de l'engendre de D. Torcuato, i com és natural l'advertència dels viatjants feu el seu efecte.

L'Idoni. — Home, home, mirèu a l'entorn! Que no està prou electrizat el mon? Deixèu-vos d'assemblees ¿per qué no espereu després de la guerra?

**Aquest número
ha sigut sotmès
a la censura.**

**Aquest número
ha sigut sotmès
a la censura.**

— Tu trevallant? ¿No ets parroquià de la Model?
— Et diré, de des que us heu declarat en vaga els policies,
trobo que ja no te interès l'ofici.

No hi ha pas cap mena de dubte que les costums ciutadanes, particularment en ço que a la beneficència es refereix, prenen cada dia més, un aire de simplicitat i modèstia que és l'encant de la caritat mateixa i d'aquell que la reb. Allò de l'Evangeli de que «procura que el que donguis amb la ma dreta, l'esquerra no ho vegi», benhauradament ja és un fet. Ara mateix s'ha inaugurat un alberg nocturn sota les palmeres de la Plaça de Catalunya, sense cap mica de cerimònia, sense pronunciar-se cap discurs benèfic-social, sense que ningú se n'enterés. I ja! Senyor! el cor s'entendria al contemplar aquella unió d'indomiciliats, roncant beatíficament en plena via i a ple aire, i el que es més, en plena llibertat. Vaja, que com la bondat del barcelonins no n'hi ha cap altre al món.

Dato, Sánchez Guerra, Torcuato, Dalmau Iglesias... Com si diguessim: Washington, Bismarck, Anatoli France, el Noi de Tona. Potser direu que els coneixeu a tots menys al Dalmaci. Quina junta és aqueixa? Jo vos ho diré. No us recordeu d'aquell rival que li sortí a Rodrigo Soriano en el Congrés dels Diputats de Madrid?

Sembla, a primera vista, que cap hom de la terra deu preocupar-se d'aquesta parella: no obstant, tots els poetes concursants de Gràcia en fan retret.

Tots dos feien riure, com un número de circ; amb una diferència: que Soriano feia riure quand ell volia fer riure; però En Dalmaci Iglesias feia riure quan ell volia fer tremolar.

En els grans i solemnes dies, al mig dels més importants debats, quan la gent retenia l'alè, tota commoguda per la gravetat del moment, se aixecava el Dalmau i amb gest molt fer començava: *Yo que vengo diputado por la dos veces inmortal Gerona...* Soriano li feia, corretgint-lo: *Por la tres veces inmortal.* El pobre d'En Dalmau reprenia: *Yo que vengo por la dos veces inmortal.* Rodrigo tornava: *Tres!* Al fi tot empipat cridava Dalmaci: *Dos!* I allavors el diputat republicà li deia amb molta serietat i en tò campanut: *La tercera vez que se hizo inmortal Gerona fue cuando envié a S. S. por diputado.* Tots esclataven en una riatlla.

Aquest pobre d'En Dalmau, que fins els del seu partit el rebutgen, ha escrit un article contra l'Assemblea, de setanta quatre columnes de llargaria. I diu: *Para ir nosotros a ella necesitamos garantías.* Garanties de què? —Home! De que ningú se'l rifarà.

INDISCRECIÓNS

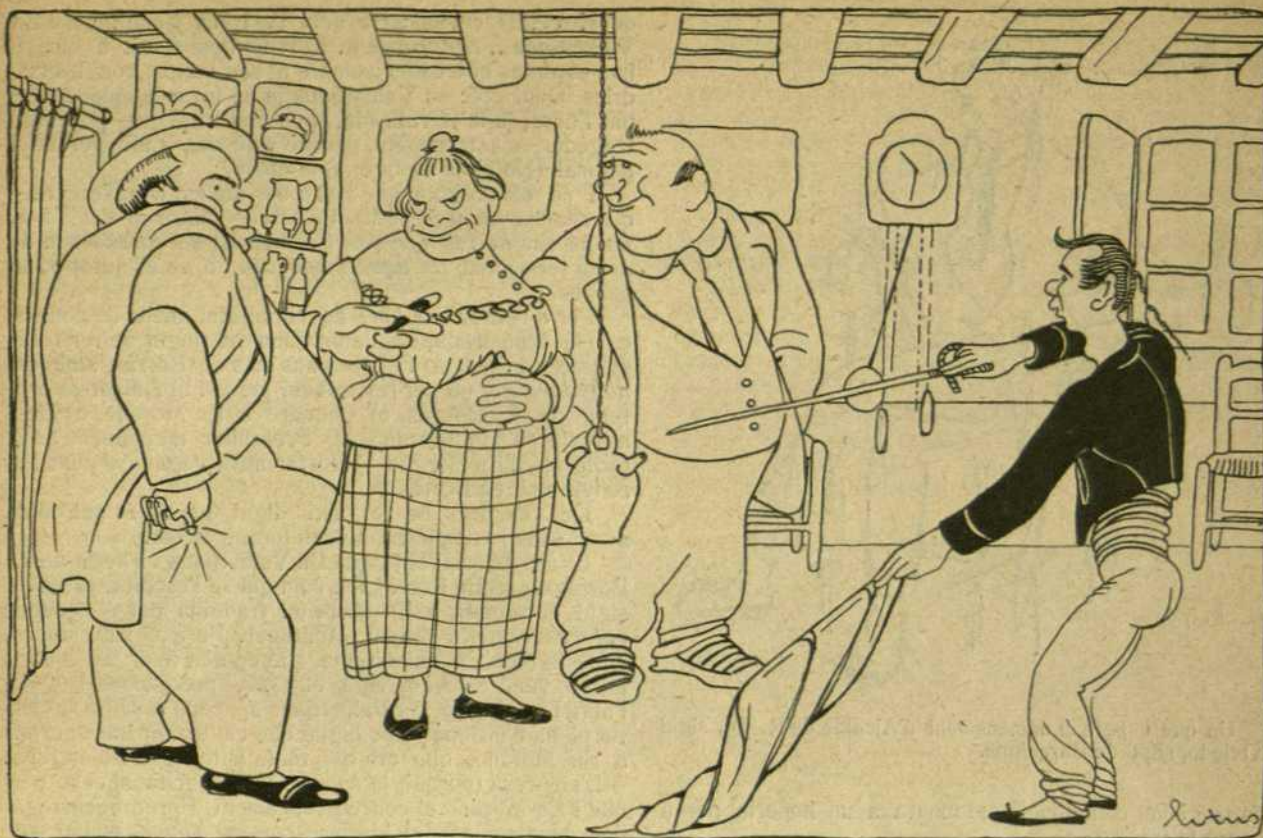

Noves i secrets

L'elegantíssim i perfumat *Signore* Giacomo Cerino ha tingut el bon humor d'estrenar un bé de Déu de calces ratllades, tan exageradament estretes i esquifides que forçosament portaran la revolució dintre l'art de la sastreia. Hi ha qui sospita que el nou model «Cerino» ha sigut *ideat* per a evitar que es facin arrugues a les cames.

—A la plaça de Catalunya hi ha un estanc; al costat d'aquest, formant un sol còs, té les seves portes el cinema «Cataluña», actualment tancades, la qual cosa no *quita* que a l'estanc hi floreixin, en primavera eterna, els rostres nacarins i sedosos de les Vives i que a les vessants del Montserrat s'hi assegui riallera i inquieta la «Colonia Puig». Ara el particular és que entre l'estanc, el cinema, les esbeltes Vives, els nois Puig i la Colonia s'han iniciat corrents d'aproximació, a pesar de la distancia que separa els uns dels altres, i no fóra gens estrany que avui es demanés una ma i demà es comprés una anell i passat demà ella manés a la Colonia i ell a l'estanc, talment com si fossin a casa seva.

—Vatú listo! Vetaquí que el beatífic senyor Prats s'és agraviat perquè vaig cometre la indiscreció d'esbombar que sofria símptomes alarmants d'intoxicació a causa d'haver begut oli, —què dic, —d'haver begut aigua de determinada font i amb determinat vas. Però, senyor Prats, amic meu, *per acciden*s: què no s'ha fixat amb el títol d'aquesta secció? I, además, no veu que agraviant-se, vostè mateix es descobreix? Vaja, home, vaja, no sigui d'aquesta manera; serenitat, serenitat i, sobretot, no sigui maliciós; car s'equivoca de mig a mig. *Aquell* que vostè s'imagina, ni cap altre que pugui imaginar-se, tenen res que veurer amb aquestes indiscrecions. Em vol creure a mi? Vagi-se'n uns quants dies a les riberes del Muga i se l'hi esvairà el mal humor. Jo tinc molta fe amb aquelles aigües.

UN FENOMEN ESPANYOLISTA. — *El protector*: Els felicito; el seu fill es un gènit. Deixem-ho a les meves mans. Iniciaré una subscripció per a que vagi a perfeccionar-se a l'extranger.

—No trobaran escrit enlloc que digui que els fills de Breda son uns olles, *a pesar* de que la industria principal i acreditada dels bredencs sigui la fabricació de cantis i olles. Natural que amb tot i per tot hi ha excepcions; mes aquestes no resen amb el benemèrit fill de Breda, En Pepet Pons i Llauradó. Aquest bon xicot ha fet el traspàs de la vida de solter a la de casat amb una naturalitat tan encantadora que no se li ha transfigurat gens ni mica la fesomia. Sembla lògic que essent nat al país *de l'olla*, fos un noi barrilaire i de costums estraletes; res d'això; mirin de quina mena de natural pateix que ni abans ni després de *consumar* l'acte matrimonial en digué mitja paraula a ningú. S'ha sapigut perquè no hi ha altre remei; la CUCA FERA, de tot s'entera. D'ella sols se sab que és molt aixerida i bufona i així s'ha de creure; car ell, anc que reservat, és xicot de gust. Ademés respòn, si la criden, al nom d'Antonietta, que ja és una bona senyal.

—Un tramvia sempre serà un tramvia, mentres les ordenances municipals no disposin el contrari. I un tramvia per ésser ben acabat no ha de tenir més de dugues plataformes: la del davant i la del darrera. Però només que dugues; si en vejessin un que en té quatre, aguantin un moment l'halè, facin una ganyota d'estranyesa tant estrafalaria com puguin i considerin-se ditxosos d'haver pogut contemplar una cosa extraordinària, gracies a la

galanteria tramviària de les elegants Alvarez Anglada. I prou, no s'hi capfiquin.

GENTIL

A Novetats.—Ja comencen les trifulques.—Una retirada.—Noves.

Un hom resta espaiat a l'hore esment de la fragilíssima condició de les coses humanes.

Avui i som, demà ja ens en hem anat; ara sembla que estem dalt de tot i als pocs minuts ens atueix el cop de la caiguda!

Enlloc com al teatre, aquesta veritat pregoníssima i punyenta és palesa més dreturera.

Ja ho deia un autor, el nom del qual no fa al cas:

•Si els preparatius i el via-crucis i les empentes previes no fossin tan llargs, qui no hauria estrenat al menys

Un que espera el nomenament d'Alcalde de R. O., sigui d'Oviedo, sigui de Barcelona.

una tragèdia, com aquell que munta a un imperial per a pendre la fresca?»

Si l'estrena d'una obra pogués arranjarse en vintiquatre hores (apa, llegim-la, som-hi i no en parlem més), de totes les encontres de Catalunya devallarien els autors bosquetans i camperols amb el seu llibre de comèdies, i els teatres de Barcelona tot això anirien guanyant.

Però, fills! quatre autors i quatre comèdies mouen més fressa i fan més xibarrí que una reunió de diputats i senadors, amb retirada de Benets i Daurelles. Com que són pocs i mal avinguts, s'esmercen en moure brega i bullanga per a matar l'estona. L'interessant és, com en els drames, matar algú i fer veure que s'és autor.

Per això, els pobres que volen seguir amb interès totes les incidències d'una temporada teatral des dels moments dels *préstams* en què cada actor que es contracta per trenta rals, diu que ho està per trenta pessetes fins que cau el teló el darrer dia, no guanyen per a susts.

Ara mateix, després de l'astorament natural de veure resucitar el teatre català què, segons deien era ja ben mort, amb tanta ufanor i vigoria que pot ben dir-se que el teatre que no farà català la vinenta temporada és perquè no ha trobat actors, ja que aquesta revifalla és tan poixanta que ha aplegat a son entorn a tots els vius de Catalunya, ja ens han donat un altre, de sust amb un bé de Déu de conseqüències que esgarriren.

Es a dir: que encara no ha començat la temporada i ja hem començat a ballar-la. Ja hi han obres retirades. Això és anar depressa, i el demés és perdre el temps. Vetaquí com d'un pròleg se'n fa un epíleg i les coses s'atropellen i tot va d'oros, i anem tirant.

Vostès, haurien sentit a dir que la temporada catalana

de Novetats començaria amb l'estrena d'una obra d'En Vallmitjana... Naturalment. Tots ho hem sentit a dir. Hi han estrenes que vénen sempre al seu temps, com les cindries. Doncs bé: en Vallmitjana ja ha fet més que estrenar l'obra, ja la té retirada, ja és una tragèdia—posem-hi tragèdia—niestzcheiana, perquè està més enllà del bé i del mal: (No hi ha de què, *don Julio!*)

I no es creguin que per a dar aquest cop d'efecte—que sembla un truc de final d'acte,—l'autor de *La Xava*, no ha tingut res que fer. Cà, berret! les coses s'han de dur a terme amb *tot aquell aparato*, o se és autor o no se'n és.

Per a retirar una obra de Novetats, abans de començar la temporada, En Vallmitjana ha tingut de fer totes aquestes coses: a) Fer les paus amb en Borràs, amb qui *no estava bé*; no per res, saben? però... b) Deixar-se protegir per En Bergés, c) Ofendre a En Morano, d) Desagrar a En Morano, e) Prescindir un moment de la protecció d'En Bergés, f) Restar altra vegada a punt de renyir amb en Borràs.

Qui, després de tot això digui que no és una feina arrodonida i complerta, no sab lo què es diu.

El cas és que l'obra que En Vallmitjana va llegir an En Borràs o que En Borràs feu com qui se l'escolta, ja havia sigut entregada a En Morano, traduïda per el conegut *vale extremeño* senyor Montaner. Perquè trià, doncs, aquesta obra En Vallmitjana, que en deu tenir per a dar i per a vendre? Aquí està el *truc*, precisament! Quan l'obra fou admesa, En Vallmitjana amb una senzilla modestia plena d'insinuacions, digué que calia demanar permís a En Morano, que era qui tenia autorització d'estrena.

—L'empresa (perquè la empresa?) sol·licità aquest permís i En Morano el concedí secament. Foren encarregades decoracions a l'Alarma i començaren a assaijar son paper deu cavalls que sortien en l'obra i què, pel que s'en ha parlat, semblen els protagonistes, sense agraviar a ningú. En Vallmitjana deambulava radiant, com aquell que porta el secret de tota la teatreteria ficat a la butxaca.

Però després algú portà de San Sebastià, noves de la indignació d'En Morano. La conquesta del teatre castellà que fa temps acarona en Vallmitjana i els possibles drets del traductor (no cal oblidar-ho) perillaven i calia salvar-los. I En Vallmitjana retirà l'obra.

Conseqüències: L'Alarma s'ha quedat amb un èxit menys. En Borràs respira satisfet. En Morano sembla que no està del tot decidit a estrenar-la, no per res sino per mor de la presentació. L'autor de *La Xava* ha tingut un geste i el traductor ha fet un gasto.

Resum: El dia 25 comencen els assaigs de l'adaptació de la *Mireia* d'En Mistral, feta per En Carrión.

A aquesta estrena—que seria (si no la retiren abans) la primera de la temporada,—seguiràn la de *Indíbil i Mandoni*, d'En Guimerà; *Cap de Flames*, d'En Carrión; *Hores d'amor i de tristesa*, d'En Gual; *Els naufragats*, d'En Rusiñol; *Coriolà*, de Shakespeare, traducció d'En Morera i Galícia; i un arranjament de *El Cardenal*, fet per En Vilaregut.

Sort que En Vallmitjana té el secret de tota la teatreteria ficat a la butxaca de l'ermilla!

I mentrestant, què passa a Romea?

No els hi sembla que això mereix crònica apart? Doncs, amb el seu permís, ho deixarem per un altre dia.

PICKWICK.

Tragedies dels carrers

ONYA Dolorès estava tan trasbalsada que no sabia el que li passava.

Era la tercera vegada que anava a recullir del Dipòsit Municipal, a la «Linda», una goçeta de companyia, no gaire ben vistosa però tan dòcil i entenimentada que resultava una delícia.

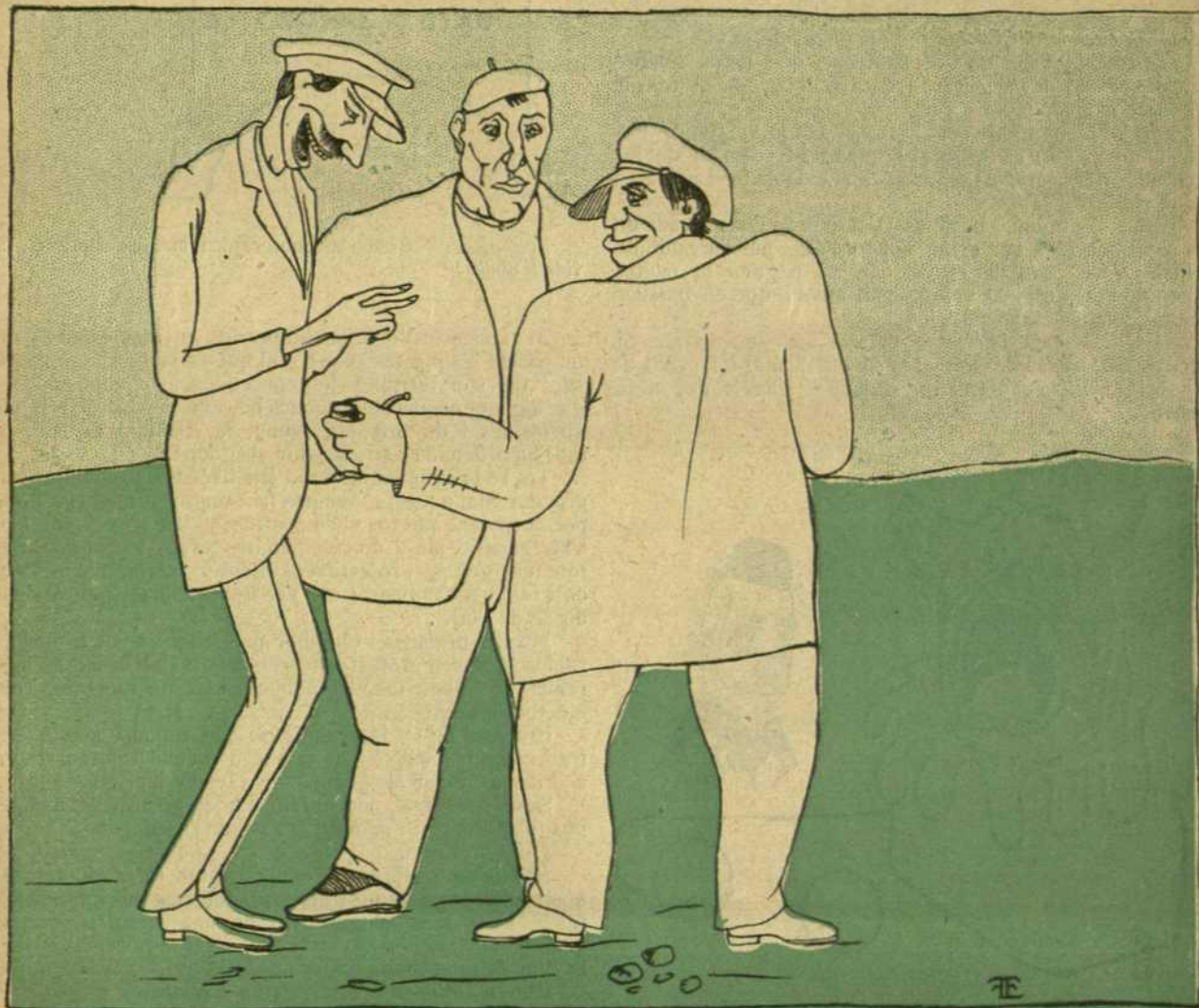
La «Linda» era una model de fidelitat i bones costums, i Donya Dolorès, per a guardar-la de qualsevol perill, havia complert sempre amb tots els capricis dels bàndols de la Alcaldia, tant a fora com a dintre de casa. Així com hi ha goços irreverents que tan bon punt els bàndols són fixats per les cantonades els rubriquen amb la pota de darrera, donya Dolorès hi acompanyava a la «Linda», lligada amb una cadeneta, per a fer-los-hi llegir amb tot deteniment, i fins que se'n feia ben capaç, no la tornava a casa.

La «Linda» estava empadronada; pagava cèdula com un botiguer qualsevol; per a sortir a passeig, a més de morrió,—que ja era un turment,—portava en el collar el nom de la *duenya*, una cinta blava per a donar mostra d'honestetat a tants perdularis i tenorios del gènere, i tres medalles;—la de les ordenances, la dels setis de Girona, i una de *premio al mèrito* que la guanyà en una exposició de goços falders.

Per això no sabia avenir-se de aquest canvi tan extraordinari en la noble bestia.

La primera vegada, tot i tenir-ne un gran sentiment, no n'havia fet cas: ho atribuï a un descuit; a una malavolensa; fins arribà a culpar-la de un moment de feblesa juvenil,—que ben car havia pagat,—i bona i apiadada l'anà a redimir de la companyia dels goços vagabonds, flacs, bruts, barreja de totes les castes i desferres de tots els pobles, que hi havia en aquell dipòsit.

—A ont t'han portat...?—li deia; i la «Linda» grinyolava d'agraïment i d'alegria. Es veia que sí, que hi havia anat enganyada.

Aquests tres conversen de coses que la censura no deixaria publicar.

La segona vegada ja la va anar a recullir amb un ai al cor. Va passar per la Devesa fins arribar al vell fortí, dipòsit dels gossos, casi amb els ulls clucs. La «Linda», en canvi, semblà no tenir ne tanta alegria com la primera vegada.

Ara ja, a la tercera, fins havia fet resistencia i tot. Ella, tan bondadosa, tan dòcil, tan filial...!

...I la bona senyora pensava amb totes aquelles velles màximes que a n'ella la havien conservat casta, soltera, i sufrageta; dolent-se de que la «Linda» no les hagués sapigut aprendre.

La «Linda» va tornar al domicili de donya Dolores, però ja mai més va ser aquella. S'aflluïa tant, que casi no es podia tenir dreta; no menjava, posava els ulls en blanc com una romàntica vulgar; somniava alt, i fins a l'escalf de la falda de la mestressa, tremolava enfredorida.

Donya Dolores decidí posar-la en cura amb un doctor amic de la familia. Ella no tenia confiança amb el veterinari: primer perquè sabia que era tolerant amb les peixeteres que venien el peix estantís, i segona, perquè, com que era també empleiat del municipi, ja el considerava com un enemic mortal de tots els goços de la vila.

El consultat era un vell apotecari que llegia sempre els diaris de la localitat, i estava al corrent de tota la política menuda.

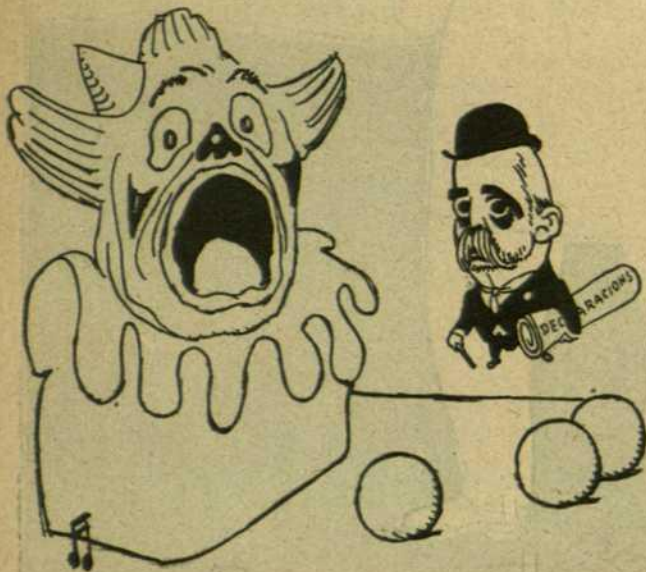
—Oh! Donya Dolores, si fos el que jo em temo...!

Donya Dolores esperava impacient, com si de les paraules del doctor en depengués la vida de la «Linda». — Què vol dir?

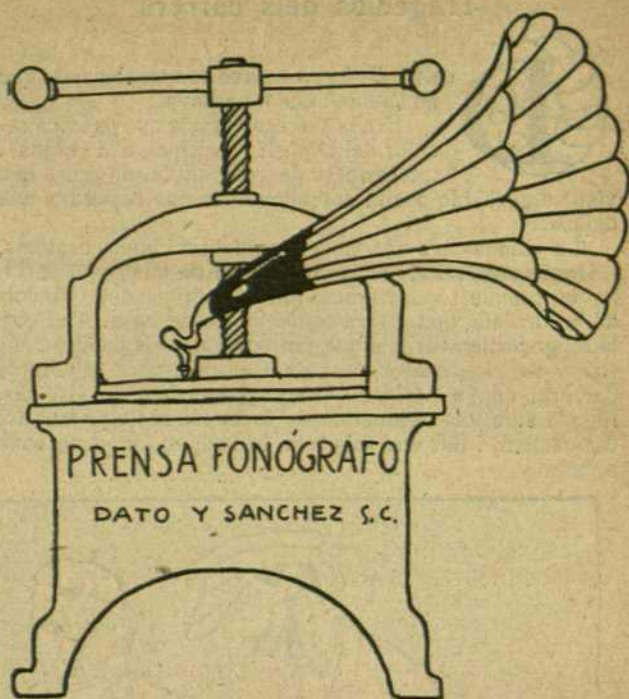
—La té perduda: perduda. Vostè prou l'ha salvada de la electrocució a que estan condemnats, per l'arcalde de Real Ordre, tots els goços que no paguen la multa; però no l'ha pogut salvar del vici afros a que els químics municipals l'han abocada.

—Què vol dir borrango —clamà amb esgarrafament donya Dolores. Per sort el perill era blanc! La morfina!

—Sí. Sí, senyora. La «Linda» s'havia dat a la morfina.

Socors! que s'atansa el ministre de la governació, y joestic empaltraït.

Nou aparell. Prempsa-fonoterapica que no allargarà la vida a ningú.

M'explicaré: Vostè ja sap per les noveles—que és allí on parlen d'aquestes coses,—el què és la morfina. Vostè sap com són terribles les conseqüències d'aquesta droga, diguem-ne amorosa. Doncs bé: avui, època de tots els altruïsmes i de tots els avençs, la Alcaldia de la Ciutat l'ha ordenada per a agafar als goços.

Tot té la seva explicació. Els llacers d'una ciutat tan prudent com aquesta, sempre han tingut prudència; i per poc corpulent que fos el cà destinat al llac, o per poc que s'hi resistís, no li donaven controversia. I com que casi tots els goços protestaven d'ésser sotmesos al llac, casi tots s'escapaven: i els llacers acabaren per a desdir-se de l'ofici.

Mes, la premsa i el públic que tenen por de tornar-se rabiosos, varen protestar terriblement; i no hi hagué més remei que obeir-los. El públic es fet de electors, i els electors manen!

Era cosa de tal trascendencia que requerí sessió extraordinària; i mercès al talent d'un edil apotecari, va acordar se donar als goços, salsitxes de morfina.

Sortirien cares, però infalibles: el goç que'n menjés una, s'adormiria; i adormit era segur l'agafar-lo.

I així ho feren.

Mes hi ha bèstia tan lleminera o tan forta de natural que s'empassa dotze o tretze píndoles de morfina, sense fer-hi ni la més insignificant bacaina. Conte, doncs, quanta morfina deü haver-se empassat la pobra «Linda», havent estat agafada tres vegades!

Donya Dolores escoltava tota transtornada.

—Allevors així...

—Irremeiable, senyora.

Era un cas perdut, no hi ha dubte; mes al menys donya Dolores tingué el concol de sapiguer que la culpa no era de la «Linda», i això sempre es un desfogament. I com que era senyora de principis, va perdonar: va perdonar a tothom: a la «Linda», a l'Alcalde, al Quimic municipal: a tothom.

Va enterar-se de tot ço que calia en aquests casos: i com que no hi havia encara cap casa de curació, cap sanatori per a goços morfinòmans, es resignà al turment de donar ella mateixa, cada dia, una injecció d'aquella morfina, inevitable i fatal, a la pobre bestiola, fins que el còs de la malalta retornés a la mare terra, per omnia seculorum.

IAMI.

Girona i agost.

RIALLES DEPORTIVES

La barra

Feia dies que em sentia irresistiblement inclinat a dir quelcom d'aquest joc anomenat *llençament de la barra*, molt popular a Aragó i Bascònia i, fins fa poc, gairebé desconegut entre nosaltres. Però amb aquest diable de geroglífic comprimit de la censura que, després d'haver-ho un hom dit tot amb la més ignoscent de les intencions, us dona *carta blanca* per a no dir res que s'ho valgui, qualsevol s'atreveix a usar segons quins mots considerats amb *anverso i reverso*, o sigui, abans del vers i vers repetit; mots que si bé en temps normal no contenen cap àcid corrosiu ni subversiu, en canvi en certes èpoques en que *no passa res i tot romà en absoluta tranquil·litat* es corre el perill, no massa saludable, d'entrebancar-se i quedar penjat.

Deia que el deport del llençament de la barra era, fins fa poques setmanes, una cosa, no diré nova, però sí poc coneguda entre nosaltres; mes a fe de neu que a hores d'ara l'ase em fum si queda un sol recó de Catalunya i d'Espanya on no sigui més popular que el mateix futbol. I; oh els homes renovadors, despertadors de tres pessetes, —què m'empatollo—despertadors de energies deportives adormides!, qui ha sotsmogut l'afició, qui ha obrat el miracle, ha estat el mateix Sánchez Guerra en persona. Quí és el jan-fuma que ha gosat dir descaradament, com si confessés una veritat, que els governs d'Espanya no s'havien mai preocupat de ço que a la cultura física es refereix? Aquí, és a dir aquí, no; allà tenen un exemple pràctic, indubitable i incontrovertible; no es tracta ja, com altres vegades, de un esboç d'estudi d'avant projecte que ha de passar a *estudio de la comisión correspondiente*, no; es una realitat vivent, un cas que es pot comprovar en el moment i hora que vulguin. I sinó, vegin. Per quin motiu no es celebra la carrera d'auto-cicles, Barcelona-Bilbao? Perquè en la data en que devia tenir lloc inaugurà en Sánchez Guerra els seus exercicis de barra en plena carretera, i no era decorós que aquesta fos invadida per xismes que tufegen a benzina. En nom de què o de quí es sospengueren les regates a rem de Zumaya i la *tour-née* del Club de Natació «Barcelona» a S. Sebastián? En

nom de Santa Barra benèita, advocada i guà del ministre de la Governació, la qual un dia que es ficà al mar li prengueren la roba. Per quins set sous no es feu la festa dels coloms i d'aviació al Tibidabo, ni el *Cros-Country* de la Federació Atlètica Catalana, ni el Festival del Sindicat de Periodistes Deportius? Perquè en cap d'aquestes manifestacions deportives hi entraven exercicis de barra, i aquesta omisió, es de creure intencionada, suposava molta barra, cosa que de cap manera podia tolerar en Sánchez Guerra, essent com és l'home que més culte rendeix a la barra, i constituïa una ofensa per a ell autoritzar la celebració d'espectacles en els que el tal exercici no hi fos comprès. I l'home es diria: —de barra a barra...

Tots els sports, practicats amb mesura i enteniment, solen donar resultats immillorables en ço que a la constitució o reconstitució física de l'organisme natural del còs humà de la persona es refereix; mes si un és un baligabala i no prevéu els accidents fortuits que poden ocórrer sol acabar de mala manera. Així, per exemple, un aviador, per expert que sigui, si la dona per passar-se tota la vida pels aires, el més fàcil és que la dinyi volant, que és la mort més ràpida i enlairada, inventada fins avui dia. Per tant no fóra res d'estrany que en Sánchez Guerra, tant devot dels exercicis barrístics, acabés els seus dies abraçat a una barra... ¡perquè vagin a saber quina és la *planeta* de cada ú! Fet i fet, no tindria res d'extraordinari, i fins trobo que fóra el final més decorós que pot desitjar, ja que el bon artiller, poso per cas, té a gran honor sucumbir al peu del canó.

CORRECUTA.

FRAU.—Això en alemany vol dir dona, però en català vol dir *enredada*. Mentres firmi així ho farà malament.

SILENUS.—Incorreccte de lèxic i de mida. Mirarem de posar-hi unes mitges-soles, però no li jurem pas.

BONHOM.—Si que ho és, sí, la poesia ho indica. Mentres hi ha vida hi ha esperança; serà un altre dia..

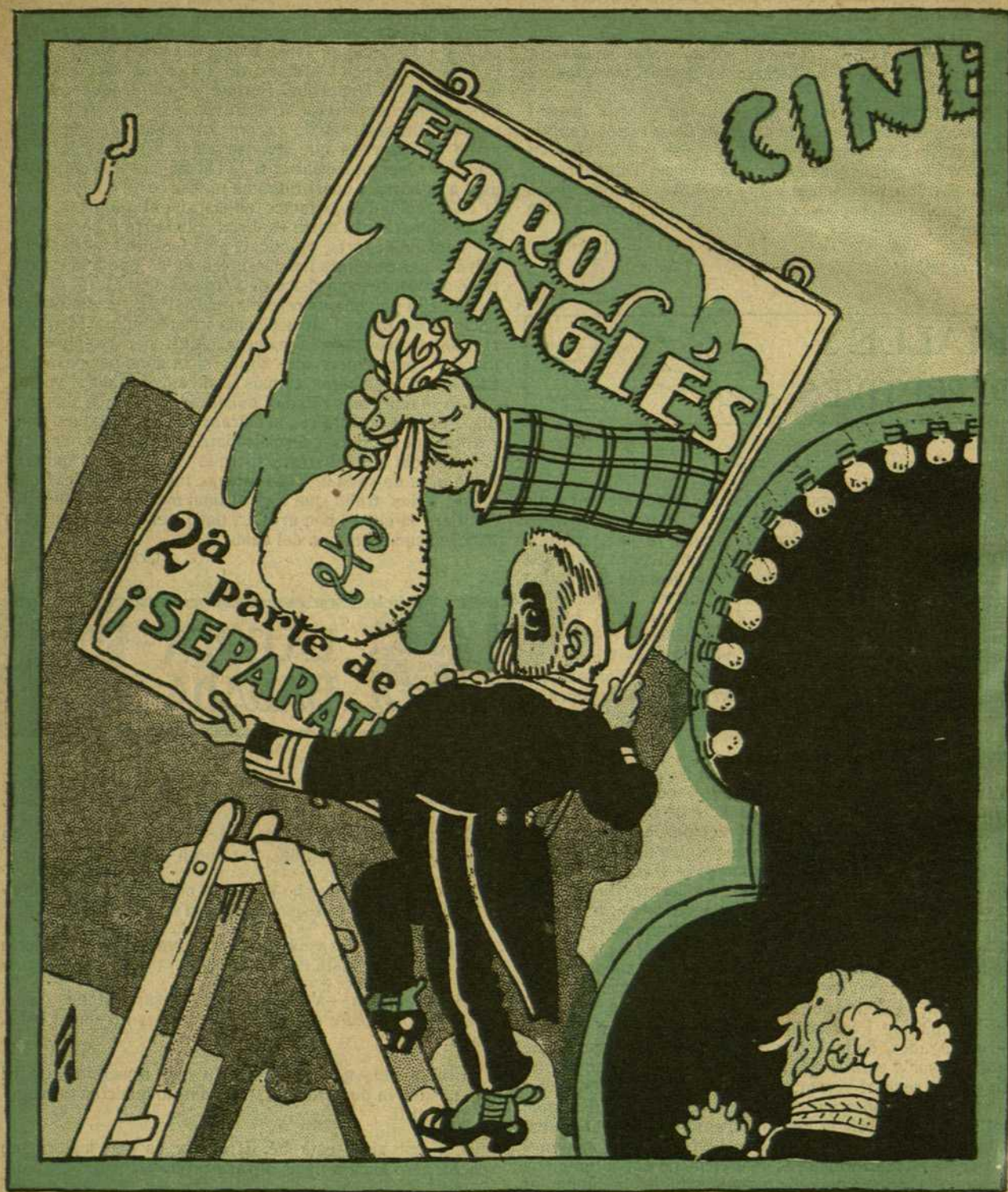
JULI.—Si Fidies veia el dibuix de vosté no li donaria mal juli, no! El xistu es una afanada.

SARGANTANA.—Veritablement les sargantanes deuen dibuixar com vosté; sóntan bellugadissess i tremoloses!... Anirà.

PINYÓ PELAT.—No hi ha de què remercier-nos. El què ens envia darrerament, retocant-ho quelcom tal vegada s'aprofita.

LL.—El xistu està bé. El dibuix és dels millors que rebem, però encara no'ns agrada prou.

J. P. DE GIRONA.—No entenem la firma, ni el ninot, ni l'idea, ni el xistu. Acostumis a no donar les mercés a l'avenç: regoneguent-li molts modos, no podem atendre'l.

—Penja'l depressa, Sánchez del meu cor. Aquesta segona part ens ressarcirà del fracàs de la primera.